Dinsdag 6 October 1942 — DAGBLAD — 59ste Jaargang. No. 3720

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel fl. 1.50 per maand (Aruba fl. 2.—) bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm. Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 10—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

West-Duitsland gebombardeerd

Duitse aanvallen op Stalingrad met grote verliezen afgeslagen.

Churchill staat vragenstellers te woord.

Staat van beleg in district van Trondheim in Noorwegen.

BRITSE BOMBARDEMENTEN OP DUITSLAND.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart verklaarde, dat de Royal Airforce in een nachten gedurende de eerste helft van September in totaal bijna 10.000.000 pond aan bommen afwierp boven Europa.

Men zeide, dat de gemiddelde bommenlast, die in één nacht boven Duits gebied werd afgeworpen, gedurende dat tijdsverloop ongeveer 500 ton bedroeg, per nacht nog meer bommen dan de Duitsers bij hun bliksemaanvallen op Coventry hebben doen neerregenen. In de loop van de maand beschadigde of bracht de Britse luchtmacht 40 Duitse vaartuigen tot zinken. 20 Vijandelijke vliegtuigen werden boven Europa vernietigd, terwijl 25 andere naar beneden werden geschoten tijdens luchtgevechten boven Groot Brittannië.

Gedurende de maand September was de Royal Airforce 16 nachten en 11 dagen op offensieve vluchten boven Europa. De Noordamerikaanse bommenwerpers vielen drie dagen aan. Duitse vliegtuigen, welke afzonderlijk of in kleine groepen opereren, verschenen gedurende 15 nachten boven Groot Britannië. Er heerste een geringe luchtactiviteit op 22 dagen.

Het Ministerie van Luchtvaart deelde mede, dat de Britse Luchtmacht boven Europa 194 vliegtuigen verloor, boven Groot Britannië 1 en 49 in het Midden-Oosten. De verliezen van de as in het Midden-Oosten werden opgegeven als zijnde 113 vliegtuigen. Boven Malta werden 12 vijandelijke vliegtuigen vernietigd (Londen, (AP) 6.10).

SUCCES VAN BRITSE EN GEALLIEERDE DUIKBOTEN.

De Britse Admiraliteit maakte bekend dat Britse en Geallieerde (Hollandse) duikboten op zijn minst 2 voorraadschepen van de as tot zinken hebben gebracht en waarschijnlijk een derde tot zinken hebben gebracht. Dit geschiedde bij operaties, die onlangs in de Middellandse Zee plaats vonden (Londen, (AP) 6.10).

NOORDAMERIKAANSE DUIKBOOT VERMIST.

De Noordamerikaanse Marine maakte bekend, dat de duikboot „Grunion" in de Stille Oceaan reeds enige tijd over tijd is en moet worden beschouwd als verloren. Dit is de vijfde duikboot, die door de Marine werd opgegeven als verloren sedert de oorlog begon (Washington, (AP) 5.10).

RUSSISCH MIDDERNACHTELIJK COMMUNIQUÉ.

Op 5 October bestreden onze troepen den vijand in de gebieden van Stalingrad en Mozdok. Geen grote veranderingen vonden plaats op andere fronten. Onze oorlogsschepen brachten een vijandelijk transportschip van 10.000 ton tot zinken in de Baltische Zee.

In het gebied van Stalingrad hebben felle gevechten voortgang. De vijand opende een offensief in de nederzetting voor de arbeiders met ongeveer 3 divisies infanterie en 100 tanks, gesteund door vliegtuigen. De Sovjet-troepen sloegen talrijke vijandelijke aanvallen af en brachten hevige verliezen toe aan den vijand. De vijand verloor ongeveer 1500 officieren en manschappen alsmede 14 tanks bij deze gevechten. Ten Noord-Westen van Stalingrad voerden de Sovjet-troepen actieve operaties en verbeterden zij hun stellingen.

In het gebied van Mozdok hebben felle gevechten voortgang om een zekere plaats. Een Sovjet-afdeling sloeg aanvallen van vijandelijke infanterie en tanks af. Op een dag ruimde men ongeveer 600 Duitsers op. 12 Vijandelijke tanks werden vernield.

Op 4 October vernielden of beschadigden onze vliegtuigen in verschillende sectoren 10 tanks, 30 vrachtwagens met troepen en 4 motor-tankers met olie. Tevens deden zij 2 ammunitie-opslagplaatsen in de lucht springen en een trein ontsporen, terwijl zij 3 batterijen artillerie tot zwijgen brachten en ongeveer 2 compagnieën van de vijandelijke infanterie uiteensloegen en gedeeltelijk vernietigden" (Moskou, (AP) 6.10).

DE GEVECHTEN AAN HET RUSSISCH FRONT.

Eddy Gilmore seint uit Moskou:

De verdedigers van Stalingrad houden stand tegen de aanvallen van drie nazie-divisies in de slag om een arbeiderswijk van Stalingrad. Het Rode leger, dat vecht om de druk op het garnizoen te verlichten, stak wederom in de linkerflank van de Duitsers.

De Duitse artillerie en de mortieren legden een gordijnvuur om de opening van een reeks aanvallen aan te kondigen. Deze aanvallen werden ondernomen door 3 divisies, in totaal bestaande uit 30.000 tot 45.000 man. Zwermen van duikbommenwerpers en honderd tanks donderden in de strijd met het doel een wig te drijven. Een bericht van „Pravda" zeide, dat vlammen zichtbaar waren voor Russische strijders in sectoren, die mijlen ver lagen. De gevangenen deelden aan de commandanten van het Rode leger mede, dat hun officieren vreesden hun pogingen om de stad te nemen nog langer uit te moeten stellen, vooral nu de operaties toch niet volgens de vastgestelde plannen zijn verlopen.

Koudere nachten hebben hun intrede gedaan aan het Stalingradfront. Op een plaats deden de Duitsers 22 aanvallen, doch werden afgeslagen

De Duitse verliezen gedurende de laatste 24 uur zijn reusachtig geweest en de vijand is er niet in geslaagd op enig front voortgang te maken.

„Rode Ster" zeide: „Noch de tanks de luchtmacht of de schutters met hun tommygeweren kunnen de vastberadenheid van onze strijders en commandanten aan het wankelen brengen".

Felle straatgevechten duurden voort. Met betrekking tot de koude deelden fascistische gevangenen aan de commandanten van het Rode leger mede, dat de vijandelijke troepen minder tevreden worden met hun tijdelijke successen nu zij beginnen te rillen van de koude. „Izvestia" zeide: „De Duitsers hebben grote haast. Zij zien hoe de tijd verstrijkt. Zij vrezen een uitstel. Zij snellen op verwoede wijze naar voren. Niettegenstaande de huidige furie — hebben de indringers gedurende de laatste 24 uren geen voortgang gemaakt.

Men gelooft, dat de intrede van het koudere weer samen met de bittere teleurstelling wegens het niet nemen van Stalingrad de reden is waarom het Duitse Hoofdcommando opdracht heeft gegeven de aanval spoed bij te zetten. Er is niets in de Sovjet-berichten, dat te kennen geeft, dat men niet gereed is aan alle aanvallen het hoofd te bieden. Een bericht zeide echter, dat de Duitsers numeriek in de meerderheid zijn. De arbeiderswijk van Stalingrad wordt nog steeds hevig bestookt, doch bleef desalniettemin in Russische handen. „Pravda" zeide, dat de fascisten ongeveer 1000 tanks en 14 tanks in een sector van dit front verloren.

Binnen de stad deed de Duitse infanterie een hevige aanval. „Rode Ster" meldde, dat de soldaten zich voortbewogen onder het vuur van het Rode leger, dat uit kelders en vernielde gebouwen kwam. Deze aanval kostte den fascisten 500 doden. Ten Noord-Westen van Stalingrad behield het Rode leger zijn tempo met het doen van scherpe aanvallen. Terwijl de Sovjets insloegen op de Duitsers, meldde „Rode Ster", dat een zee van vuur plotseling verscheen voor de Sovjets.

De Duitsers hadden olie gestrooid op het droge gras van de steppe. Het bericht zeide, dat de nazies hierdoor tijd kregen zich te hergroeperen. Zij sloegen toen de Russische aanval af (Moskou, (AP) 6.10).

WILLKIE OVER STALINS VERKLARING.

Willkie verklaarde aan de Associated Press te hopen, dat Stalins verklaring over een tweede front en de Geallieerde hulp aan Rusland „de noden van de Russen op krachtige wijze onder de aandacht zal brengen van de volken der Verenigde Landen. Dat was het doel van mijn publieke verklaring over mijn persoonlijke meningen, die ik de vorige week in Moskou aflegde". Willkie gaf geen verdere uitleg hiervan (Tsjungking, (AP) 5.10).

DE AMBASSADEURS BESPREKEN STALINS BRIEF.

Henry Cassidy seint uit Moskou:

De Noordamerikaanse en Britse Ambassadeurs bespraken op informele wijze de brief van Stalin welke een beroep deed op Ruslands Geallieerden om volledig en op tijd te voldoen aan hun verplichtingen. Men verwacht, dat de Ambassadeurs een uitleg van sommige woorden zullen zoeken. De voornaamste vraag schijnt te zijn of het vestigen van een tweede front in 1942, hetgeen de Russen over het algemeen beschouwen als de Geallieerde verplichting, behoort te worden overwogen door de betrokken Regeringen.

De twee Ambassadeurs, Admiraal William Standley en Sir Archibald Kerr, kwamen bijeen op een noenmaal in het Spassohuis (Moskou, (AP) 6.10).

CHURCHILL OVER DE BRIEF VAN STALIN.

Winston Spencer Churchill deelde aan het Lagerhuis mede: „Het is duidelijk, dat geen verklaring van Zijner Majesteits Regering op het ogenblik gegeven kan worden na die, welke reeds gegeven is." Dit zeide hij in verband met de hulp aan Rusland in antwoord op een vraag of de Regering een verklaring had af te leggen over de brief van Joseph Stalin aan den correspondent Henry Cassidy van de Associated Press.

Een lid vroeg of er een nauwe samenwerking bestaat tussen Groot Brittannië en Rusland in staf-quaesties. Churchill antwoordde: „Ik heb werkelijk niets toe te voegen — zeker niet op het ogenblik — aan de nauwkeurig overwogen verklaring, die ik reeds over dit onderwerp heb afgelegd. Ik zou verder het Huis ten sterkste willen aanraden niet aan te dringen op deze quaesties, aangezien dit ontijdig is in deze periode, welke zeker van betekenis is."

Geroep van „hoor, hoor!" begroette Churchills verklaring, welke op één lijn scheen te staan met zijn waarschuwing van de vorige week tegen het speculeren omtrent de tijd en de plaats van Geallieerde offensieve acties.

Een lid vroeg: „Is het geen feit, dat de fabrieksarbeiders en de arbeiders in de instellingen over het gehele land de betekenis van Stalins verklaring bespreken? Is het slechts het Lagerhuis, dat niet de gelegenheid zal krijgen haar te bespreken? Beseft de Premier de ernstige weerslag op de oorlogsproductie, welke zou kunnen ontstaan tengevolge van een misverstand tussen de Sovjet-Unie en ons? Zal niet spoedig de gelegenheid geboden worden om een helder inzicht in deze quaestie te krijgen?"

Churchill antwoordde: „Ik heb niets toe te voegen aan de verklaring, die ik zojuist heb afgelegd."

Een ander lid vroeg of de Premier niet wil overwegen om het Huis spoedig de gelegenheid te geven de quaestie te bespreken. Churchill zeide echter: „Ik moet het Huis vragen de Regering te steunen in het standpunt, dat zij heeft ingenomen."

De discussie werd door den Voorzitter afgebroken, terwijl een lid vroeg of de Regering niet spoedig een verklaring wil afleggen (Londen, (AP) 6.10).

STAAT VAN BELEG IN NOORWEGEN.

De Noorse provincie Trondheim is in staat van beleg geplaatst door de Duitsers nadat een nieuwe golf van sabotage was ontstaan. Dit werd door de radio van Vichy medegedeeld, welke ook zeide, dat de Duitsers gedwongen waren duizenden Noren aan het werk te houden voor het aanleggen van haven-installaties, vliegvelden en kustdefensies met bedreiging, dat zij zouden moeten verhongeren, indien zij niet wilden werken. De Duitse Commissaris, Josef Terboven zou hebben gezegd, dat „vele gevallen van sabotage in Trondheim plaats vonden slechts omdat het volk zich niet stoorde aan de wet, welke verbiedt, dat saboteurs geholpen worden".

De Duitse radio bevestigde het bericht, dat er een noodtoestand heerst in Trondheim en deelde mede, dat al het plaatselijke verkeer wordt stil gelegd tussen 19 uur en 5 uur. In deze tijd mag niemand zich op straat begeven zonder een speciale vergunning (Londen, (AP) 6.10).

NIEUWE AANSLAG OP DORIOTS LEVEN?

Het Persbureau van de fascistische Partij van Jacques Doriot maakte bekend, dat op Zondagmorgen een nieuwe aanslag is gepleegd op het leven van Doriot. Men zeide, dat er een tijdbom werd ontdekt in een bioscoopgebouw te Parijs, waar Doriot een bijeenkomst toesprak. De bom werd vóór zij ontplofte, onschadelijk gemaakt. De bom werd beschreven als van het soort, „dat de laatste tijd slachtoffers heeft veroorzaakt bij talrijke politieke bijeenkomsten" (Vichy, (AP) 5.10).

Het nieuws van vandaag.

Het gedwarsboomde Duitse leger bij Stalingrad, dat thans uit 400.000 man bestaat, wierp gisteren enkele divisies tegen de fabriekswijk van Stalingrad met steun van honderd tanks en tenminste evenveel vliegtuigen. Maar weer stiet men op het taaie verzet van de Russen, zodat geen doorbraak kon worden gemaakt of enige belangrijke voortgang in de stad kon plaats hebben. Ten Noord-Westen van de stad zetten de Russen hun aanvallen voort tegen de linkerflank van de nazies en hier wisten zij hun stellingen enigszins te verbeteren en zelfs vooruit te trekken (blz. 1).

Aan het Mozdok-front bieden de Russen nog krachtig weerstand en aan het front van Novorossisk doen de Russen tegenaanvallen, waarbij vooral de Roemenen het hard te verduren hebben (blz. 1).

Aan het Centrale front hebben de Russen weer enige voortgang gemaakt. Men meent aan, dat dit in de buurt van Rzhev geschiedde, hoewel de Russische communiqué's hieromtrent nog niets hebben medegedeeld.

Churchill heeft vanmorgen in het Lagerhuis enkele vragenstellers te woord gestaan betreffende de brief die Stalin schreef aan den AP-correspondent Henry Cassidy. Churchill verwees echter naar de verklaringen, die hij enige tijd geleden aflegde over zijn reis naar Rusland. De Premier gaf de raad niet aan te dringen op deze quaesties, „omdat dit ontijdig is in een periode, welke zeker van betekenis is" (blz. 1).

De Royal Airforce heeft in de afgelopen nacht weer krachtige aanvallen gedaan op het Westen van Duitsland, hoewel Berlijn wil doen voorkomen, dat het „stoornis-aanvallen" waren (blz. 3).

In het district van Trondheim in Noorwegen hebben de Duitsers de staat van beleg afgekondigd tengevolge van een uitgebreide sabotage. In verband hiermede is een nachtverbod ingesteld (blz. 1).

In de Stille Oceaan zijn de Noordamerikaanse vliegtuigen zeer actief. Van de Andreanof-eilanden in de Aleoeten vallen zij thans de Japanners te Kiska aan, terwijl zij in het gebied van de Salomonseilanden den vijand op land en op zee bestoken. Of er bij de Salomonseilanden een grote slag gaande is — gelijk Berlijn beweerde — is niet van andere zijde bevestigd (blz. 3).

D.O.W. gaat bouwen op Aruba.

Pakhuizen, hotel, theater, gevangenis, kantoorgebouwen op komst.

De gebouwen krijgen een tijdelijke oorlogsbestemming.

De waterkant van Oranjestad op Aruba zal er na de oorlog heel anders uitzien dan thans. Maar de eerste en voornaamste phase van deze verandering zal nog tijdens de oorlog plaats hebben. Biezonderheden hieromtrent werden aan een Amigoe-man medegedeeld door Ingenieur Joannes F. Groote, Directeur van het Departement voor Openbare Werken.

Op Aruba is er voor de oorlog een vrij groot aantal gebouwen nodig, vertelde Ir. Groote. Uit den aard der zaak heeft men eerst overwogen om daarvan gebouwen van tijdelijke aard te maken. Maar in deze plannen hebben de huidige omstandigheden ingegrepen. Er zijn hier zo weinig materialen, die zich voor tijdelijk werk leenden. En om bijvoorbeeld reeds op de fabriek geconstrueerde barakken aan te voeren, zou men een veel te groot deel van de kostbare scheepsruimte in beslag moeten nemen, terwijl zulke gebouwen uiteindelijk nog kostbaarder zijn dan permanente. Een gebouw van betonstenen vraagt voor Aruba, waar zand en steen gevonden worden minder scheepsruimten en nu heeft ons Departement van Openbare Werken een schitterend plan uitgedacht, waardoor de gebouwen, die thans zullen worden gebouwd, na de oorlog met enkele wijzigingen in vele behoeften van Aruba zullen kunnen voorzien.

Met andere woorden: **Nu zullen gebouwen worden opgericht, die na de oorlog nodig zijn, doch die thans een tijdelijke bestemming zullen krijgen.**

Als dergelijke vredesgebouwen zijn te noemen: **pakhuizen in de buurt van de pier, een nieuw gebouw voor de Douane en voor den Ontvanger, een behoorlijke Passanggrahan, een gevangenis en een theater met bijbehorende feestzaal, bibliotheek, vergaderzalen, bars, keuken enz., enz.**

Zo men weet is sedert lang op Aruba behoefte gevoeld aan dergelijke gebouwen. Het tegenwoordige Pasanggrahan bijvoorbeeld is te klein en in vele opzichten primitief.

Wat betreft het grote gebouw, dat later bestemd zal zijn voor een bioscoop-theater etc., tijdens de oorlog zal het moeten dienen voor degenen, die voor de duur van de oorlog op Aruba moeten vertoeven. Er zal nu dus een cantine komen en andere faciliteiten, waaromtrent de Heer Groote wel enkele mededelingen deed, doch waaraan het beter is thans geen verdere ruchtbaarheid te geven.

Over dit gebouw nu heeft de Heer Groote besprekingen gehouden met het Algemeen Nederlands Verbond op Aruba. Het A.N.V. was namelijk van plan om een verenigingsgebouw op te richten en in de begroting voor 1943 is een subsidie van 45.000 gulden voor dit doel toegekend. Sedert de begroting in de Staten is aangenomen, hebben zich echter verschillende omstandigheden voorgedaan, die de toestand belangrijk hebben veranderd. Door de huidige toestand zou het A.N.V. waarschijnlijk niet in de gelegenheid zijn, zijn plannen ten uitvoer te brengen. De aanvoer van materialen is grotendeels stop gezet en van het oprichten van gebouwen, die niet nodig zijn voor de verdediging, zal vermoedelijk geen sprake zijn.

Het gebouw voor de cantine, eetzaal enz., dat thans zal worden opgericht, zou na de oorlog schitterend dienst kunnen doen als verenigingsgebouw voor het A.N.V. Hierbij zou het A.N.V. dan het voordeel hebben, dat het een groter gebouw krijgt dan men zelf zou laten maken. Ook is men na de oorlog veel eerder geholpen, omdat men dan niet meer behoeft te beginnen met de bouw. De plannen voor het aanbrengen van de gewenste wijzigingen zijn nu reeds geheel gereed en de Heer Groote heeft deze ook getoond aan den Amigoe-man.

Het vredesgebouw — hetzij voor het A.N.V. of enige andere organisatie — zal staan in het nieuwe complex, waarlangs een nieuwe boulevard — of weg langs het water — zal komen. Het zal bestaan uit twee vleugels, ongeveer in de vorm van een rechte hoek. De ene vleugel zal dan bestaan uit het bioscoop-theater met een toneel zo groot of groter dan dat van Roxy op Curaçao. Hierin zal beneden plaats zijn voor 460 of 470 toeschouwers en boven voor een 130 à 150 mensen. Van de ingang aan de zijde der haven komt men in een ruime hal, welke rechts tevens toegang geeft tot de feest- of danszaal annex bar, eetzaal met keuken, leeszaal en enkele bergplaatsen.

Voor mensen, die boven in het theater zitten, zal een speciale ingang bestaan aan de linkerzijde van het gebouw, zodat er geen gedrang kan ontstaan, gelijk dat in de bestaande theaters op Curaçao vaak het geval is. Ook boven is er een grote hal, die behalve tot het gedeelte voor de toeschouwers nog toegang biedt tot een kantoor, een bibliotheek, een vergaderzaal en een balcon.

Eén étage hoger ligt de cabine voor de filmmensen, waarbij dan de nodige bergplaatsen komen.

Naast het toneel zelf komen nog kleedkamers voor de artisten met bijbehorende faciliteiten. Vóór het toneel zal de orkestbak worden aangebracht. Dit voor zover het het bioscoop-theater betreft.

De feestzaal zal waarschijnlijk bestaan uit een grote ruimte, waar gegeten en/of gedanst kan worden. Er staat dan een bar aan de zijde van de hal, die zowel gebruikt kan worden door personen in de feestzaal als door hen, die zich op de gaanderij bevinden, welke de binnenzijde van de „hoek" beslaat. Toeschouwers van het theater, die tijdens de pauze de gaanderij oplopen kunnen ook gemakkelijk het buffet bereiken.

In de eetzaal is er dan tegenover het buffet — ook aan de zijde van de hal — een podium voor muzikanten. Dit podium zal er ook tijdens de oorlog staan en kan eveneens gebruikt worden door muzikanten of voor andere doeleinden.

Geheel aan het andere einde van de zaal komt er nog een buffet. Dit is speciaal voor personen in de feestzaal. Hier komt dan nog een keuken bij met de nodige bergplaatsen.

Aan de voorzijde van de feestzaal, dus ook aan de voorzijde van het gehele gebouw, dat uitzicht biedt op de zee, komt een terras te liggen.

Dit alles is er een globale beschrijving van het plan, dat de Heer Groote toonde en dat door Ingenieur Cornelius M. Bakker werkelijk kundig is uitgewerkt. Wij zijn er zeker van, dat Aruba en in het biezonder Oranjestad, trots zal zijn op dit gebouw en blijde zal zijn met het nieuwe complex.

Uitbreiding San Pedro Hospitaal.

De Heer Groote onthulde ook nog, dat op het terrein van het San Pedro Hospitaal een nieuw gebouw zal worden opgericht, dat plaats zal bieden voor nog 30 bedden. Ook dit nieuwe gebouw zal zodanig worden opgezet, dat het later bij het hospitaal kan worden getrokken en er gemakkelijk uitbreidingen kunnen plaats hebben. De gaanderij, die erbij komt, zal geschikt zijn voor t.b.c.-patiënten.

Dit nieuwe hospitaal zal eveneens in de behoeften van Aruba helpen voorzien en aan dit eiland een aanwinst schenken, waarop het alleszins recht heeft.

Curaçao.

CURAÇAO EN DE RIJKSMISSIE IN DE V.S.

Van bevoegde zijde vernemen wij, dat de Landvoogd met den Minister van Koloniën in gedachtenwisseling is over de mogelijkheid van een vertegenwoordiger van het gebiedsdeel Curaçao in de missie-Steenberghe, werkzaam in de Verenigde Staten.

VOEDSELVOORZIENINGS-BUREAU VOOR CURAÇAO.

Het Bureau voor Voedselvoorziening, dat op 1 September 1939 werd ingesteld, is opgeheven en een nieuw bureau ingesteld.

Met de leiding van dit bureau zijn belast het Hoofd van het Bureau voor Sociale en Economische Zaken en de heren Gijsbrecht C. C. J. de Beaufort en Alfred Senior.

Op het bureau van genoemd Hoofd wordt door het onder zijn bevelen staand personeel alle werkzaamheden op de Voedselvoorziening betrekking hebbende verricht.

De taak van het Voedselvoorzieningsbureau is de voedselvoorziening van het gebiedsdeel te verzorgen en in zijn werkingssfeer te betrekken het prijzen- en distributievraagstuk; het kan, voor zover het eiland Curaçao betreft, voorlichting erlangen van de deskundigen de Heren Henry E. Kiës, Salomon A. L. Maduro, John Menge en Richard R. Muskus.

Het Voedsel-voorzieningsbureau wordt, voor wat het eiland Aruba betreft, ter zijde gestaande door een voedselvoorzieningscommissie, en voor wat Bonaire en de Bovenwindse eilanden aangaat, door de betrokken Gezaghebbers, die zich kunnen laten adviseren door de landraden.

De Voedselvoorzieningscommissie op het eiland Aruba bestaat uit de heren: Lloyd G. Smith, Voorzitter; A. Bronkhuyzen, Ondervoorzitter; Jhr. W. de Brauw Secretaris; A. Maas, John G. („Dudu") Eman en A. H. Craane, leden.

Bovengenoemde Commissie en de Gezaghebbers hebben de bevoegdheid zelfstandig voorstellen te doen aan het Voedselvoorzieningsbureau, terwijl zij voorts uitgenodigd kunnen worden deze instantie te dienen.

Het Voedselvoorzieningsbureau staat rechtstreeks onder den Gouverneur.

Het stelt zich onverwijld op de hoogte van de beschikbare voorraden op de verschillende eilanden, alsmede van hetgeen besteld is en blijft met de handel voortdurend in contact, teneinde doorlopend volledig ingelicht te zijn.

Het legt een lijst aan van de inkoopsprijzen der eerste levensbehoeften in het Gebiedsdeel.

Het houdt deze lijst wekelijks bij waardoor het doorlopend op de hoogte is van de veranderingen in die prijzen.

Het zorgt op de hoogte te zijn van de belemmeringen in het scheepvaartverkeer en van de mogelijkheid om schepen voor de aanvoer beschikbaar te hebben.

Dreigt de voedselvoorziening spaak te lopen, dan doet het, na eerst hieromtrent met de deskundigen der voedselvoorzieningscommissie op Aruba of de betrokken Gezaghebbers van gedachten gewisseld te hebben, den Gouverneur voorstellen.

Het doet voorstellen om de productie van de land- en tuinbouw, alsmede de veeteelt en visserij betreffende, in het Gebiedsdeel op te voeren. Het pleegt zo nodig in dezen overleg met den Gouvernements-vee-arts en den Voorzitter der Landbouw- en Veeteeltvereniging.

Het doet den Gouverneur voorstellen tot het in beslag nemen van eerste levensbehoeften indien het van mening is, dat de omstandigheden het treffen van die maatregel nodig maken.

Het legt voorraden aan van eerste levensbehoeften en verricht het nodige voor de opslag en verzorging daarvan.

Het doet den Gouverneur voorts al die voorstellen, welke het in het belang van een goede voedselvoorziening nodig acht.

VOORLOPIGE MAATREGELEN VOOR DE DISTRIBUTIE.

De navolgende goederen, soorten van goederen, te weten, maïsmeel, maïs, rijst, spijsolie, aardappelen, kippenvoer, erwten en bonen, suiker, gezouten en gedroogde vis, boter en margarine, verder te noemen distributiegoederen, mogen van het tijdstip af ten aanzien van elk distributiegoed telkens bekend te maken, niet worden gekocht, verkocht, te koop aangeboden, om niet weggegeven, afgegeven, voorhanden of in voorraad gehouden door de in de navolgende artikelen genoemde importeurs, tussenhandelaren en winkeliers enz., dan met inachtneming van de in dit besluit vastgestelde regelen.

De importeur, de tussenhandelaar en de winkelier in distributiegoederen zijn verplicht deze te verkopen en af te leveren aan het Hoofd van het Bureau voor Sociale en Economische Zaken te dezen verder te noemen „Hoofd van het Distributiebureau" en op de andere eilanden aan den Gezaghebber c.q. Ondergezaghebber op een door genoemde autoriteiten te bepalen tijdstip, zulks tegen de c.i.f.-prijs, vermeerderd met een door bovengenoemde autoriteiten bepaald winstbedrag.

Importeren van distributiegoederen is slechts toegestaan aan degenen, die hiervan hun bedrijf maakten voor 1 September 1942.

Voor het plaatsen van een bestelling in distributiegoederen is de importeur verplicht een schriftelijke toestemming bij het Hoofd van het Distributiebureau aan te vragen.

Degene, de voor 1 September 1942 als tussenhandelaar, hierna te noemen „grossier", in distributiegoederen is opgetreden, kan zich op Curaçao tot het Hoofd van het Distributiebureau en op de andere eilanden tot den Gezaghebber c.q. Onder-gezaghebber wenden, teneinde een bepaalde hoeveelheid ervan, zijn gewone omzet niet te boven gaande, te kopen, doch uitsluitend om aan winkeliers (detaillisten) te verkopen en daarvan wekelijks een hoeveelheid als door het Hoofd van het Distributiebureau te bepalen, af te leveren, verhoogd met een door bovengenoemde autoriteiten vastgestelde prijs.

Degene, die voor 1 September 1942 als winkelier distributiegoederen heeft door tussenkomst van den in artikel 4 genoemden grossier, hetzij rechtstreeks op Curaçao van het Hoofd van het Distributiebureau en op de andere eilanden van den Gezaghebber c.q. Onder-gezaghebber, een hoeveelheid van deze goederen kopen en ontvangen, ten hoogste gelijkstaande met de wekelijkse omzet in zijn zaak, doch in elk bizonder geval ter beoordeling van genoemde autoriteiten, teneinde die aan de verbruikers te verkopen en af te leveren.

Voor het 2e en 3e district op Curaçao en voor het gebied buiten de Hoofdplaatsen op Aruba worden daar, waar zulks geraden voorkomt, de Districtmeesters of daartoe aangewezen ambtenaren met de verkoop en aflevering van distributiegoederen belast. De regeling daarvan geschiedt in overleg met het Hoofd van het Distributiebureau.

De winkelier mag distributiegoederen slechts aan den verbruiker wekelijks verkopen en afleveren tegen de door de autoriteiten bepaalde prijzen, welke telkens voor iedere week door op Curaçao het Hoofd van het Distributiebureau en op de andere eilanden den Gezaghebber c.q. Ondergezaghebber bij Openbare Bekendmaking zullen worden bepaald. De hoeveelhoud houdt verband met het aantal gezinsleden die de klant heeft, hetgeen moet aangetoond worden door middel van een distributiestamkaart, door of namens het Hoofd van het Centraal Bureau van het Bevolkingsregister uit te reiken aan een ieder, die in het Bevolkingsregister of het Verblijfsregister is ingeschreven. Distributiestamkaarten zijn geldig op de eilanden waar zij zijn uitgereikt en zijn vrij van zegel.

Tot een nader door het Hoofd van het Distributiekantoor te bepalen datum mogen de winkeliers distributiegoederen verkopen en afleveren aan hen die nog niet in het bezit zijn van distributiestamkaarten.

De klant mag elke week zoveel distributiegoederen kopen en ontvangen als wekelijks door het Hoofd van het Distributiebureau zal worden bepaald, tegen een eveneens door voornoemde autoriteit wekelijks vast te stellen prijs.

In bizondere gevallen, ter beoordeling van den Gouverneur kan door dezen of daartoe door den Gouverneur aangewezen autoriteiten ontheffing of vergunning worden verleend.

DE VITALE OLIEBEDRIJVEN.

Bij „Beschikking van 2 April 1942" werden de olieraffinaderij-bedrijven in Curaçao tot bedrijven verklaard, waarin verplichte arbeid verricht moest worden. De Directies dier maatschappijen werden aangesteld als de organen, die gerechtigd waren om toestemming te verlenen tot het ontbinden van het dienstverband der werknemers. De juiste naleving dezer maatregel berustte dus bij de directie der bedrijven.

Bij „Beschikking van 25 September 1942" is dit nu veranderd en is voor het eiland Curaçao het Hoofd van het Bureau voor Sociale en Economische Zaken hier voor aangewezen en op het eiland Aruba de Gezaghebber, respectievelijk dus op Curaçao de Heer Drs. Jan H. van Boven en op Aruba, de Heer Isaac Wagemaker.

DE G.P.D. SPREEKT.

Hedenavond van 20 tot 20.30 uur zal het Hoofd van de Gouvernementspersdienst voor de radio spreken.

DANSEN IN HET KATHOLIEK ZEEMANSHUIS.

Woensdagavond is er weder in het Katholiek zeemanshuis aan de Klipstraat een dans- en muziekavond. Alle zeelieden zijn van harte welkom.

Wegens de meer en meer toenemende drukte op deze avonden kunnen voortaan belangstellenden slechts toegang verkrijgen op het vertoon van kaarten, die zij kunnen verkrijgen bij den penningmeester van het Apostolaat ter Zee of bij den beheerder.

POSTCENSUUR EN TOEZICHT OP DE TELEFOON.

Bij „Proclamatie van 2 October 1942" is de postcensuur geplaatst onder het militair gezag. Minder bekend is waarschijnlijk, dat het militair gezag het recht heeft om van alle aan de telefonie toevertrouwde berichten en gesprekken kennis te nemen en tevens het overbrengen van die berichten en het voeren van gesprekken te verbieden of af te breken.

FELLOWSHIP OF THE BELLOWS.

Men schrijft ons:

De „Hurricane" speldjes zijn aangekomen en in het begin van deze maand zullen zij worden toegezonden aan hen, die reeds voor 5000 vliegtuigen 1 cent hebben betaald en dus reeds ƒ 50,— hebben bijgedragen met het doel de Geallieerde luchtvloot te versterken.

Om de tijd zonder promotie van de 5000 vliegen van „Hurricane" naar de 10.000 van de „Order of the Bellows" te onderbreken, zijn 2 rangen tussen gevoegd en wel: **Tornado**, wanneer voor 6.500 vliegtuigen is betaald; **Typhoon**, wanneer voor 8000 vliegtuigen is betaald.

De Fellowship kreeg uit Saba het verheugende bericht, dat daar 39 leden zijn toegetreden, een prachtig resultaat voor degenen, die daar hun schouders eronder gezet hebben.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie).

VOOR KIPPENHOUDERS.

Het zal u allen zeker verheugen te vernemen, dat maatregelen genomen zijn om de mogelijkheid van toekomstige voer-tekorten te verkleinen. Het is onmogelijk om mogelijke schaarste geheel te voorkomen, want te grote hoeveelheid kan niet opgeslagen worden, omdat bederf kan optreden. Toch zal geprobeerd worden zoveel op te slaan dat het eventuele uitvallen van een enkele verscheping kan worden opgevangen.

Zoals u weet, zijn enige tijd geleden helaas enkele verschepingen verloren gegaan, terwijl de daarop volgende boten niets meebrachten. Het gevolg daarvan hebben wij allen wel ondervonden. De eerste zending, die enige weken geleden weer binnenkwam, was te klein en bracht dit de moeilijkheid met zich mede om via lijsten pondpondsgewijze dit voer te verdelen. Voorwaar geen gemakkelijke opdracht en het feit, dat het Bureau van Economische Zaken, hoewel kippen-leken, in de verdeling geslaagd is op zo korte termijn, doch door het verzetten van een ongelooflijke hoeveelheid werk, is zeer zeker een pluimpje waard.

De feilen van deze verdeling waren:
1. Te hoge prijzen;
2. te scherpe onderverdeling in ponden.

Deze beide gebreken waren echter noodzakelijk en kwamen uit de aard van de distributie voort.

Ten einde echter de kippen- en kuikenvoer-situatie te bestuderen en maatregelen tot verbetering aan te bevelen, is het bestuur van de sluimerende Curaçaose Pluimvee Vereniging aangezocht, terwijl de adviserende medewerking verkregen werd van Dr. Diemont en de Heer Van der Mark. Het bestuur van de C.P.V. bestaat uit: D. Gaerste, Voorzitter, B. Leon, Penningmeester; J. G. Nieuwenhuijzen, Secretaris.

Na bestudering van alle gegevens kan het volgende worden medegedeeld en voorgesteld:

Er is wederom een hoeveelheid voer aangekomen, terwijl een grotere hoeveelheid onderweg is. Telegrafische orders voor voorraad-vorming zijn reeds de deur uit. De moeilijkheid is nu echter:

Hoe moeten deze zendingen vlug, en billijk verdeeld worden?

Laten wij dit aan de vrije handel over, dan is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat hamsteren plaats vindt. En dit moet voorkomen worden. Er is genoeg voor iedereen voor enige weken, waarschijnlijk genoeg tot de volgende zending aankomt. Alle 700 kippenhouders, groot en klein, rijk of arm, hebben gelijke rechten op hun aandeel in de scheepsruimte die voor dit gebiedsdeel beschikbaar is.

Een volwassen legkip, in hokken of loslopend, eet ongeveer **3 kilogram voer per maand**, gelijkelijk verdeeld in ochtendvoer (layena) en gemengd graan. Indien nu ieder kippenhouder een maand voer kan ontvangen, dan kan iemand met tien kippen niet 1 zak van 40 kg. graan en 1 zak van 45 kg. meel krijgen, want dan zou er niet genoeg voor ons allen zijn. Delen wij wederom persoonlijke distributie-kaarten uit met ponden opgaven, dan moet alles weer bij de winkeliers voor détail-verkoop terecht komen. En dat is zo duur, dat men de kippen liever afslacht. Bovendien is gebleken, dat verschillende opgaven niet juist waren, hetgeen ook onbillijke voorraadvorming in de hand werkt.

Uit de binnengekomen opgaven blijkt, dat het merendeel uwer slechts kleine aantallen pluimgedierte houdt en komt het ons voor, dat het groepsgewijze verdelen de goedkoopste, billijkste en vlugste wijze van distribueren is. Daarom roepen wij in een advertentie mensen op, die zich, evenals wij, geheel belangeloos, doch voor het algemeen belang willen inspannen, om groepen te vormen opdat de verdeling groepsgewijze kan plaats hebben.

Pluimgedierte-houders, verenigt u zich dus allen tot groepen bv. Penweg — Rodeweg, Van Engelen, Mahaai, Sta Rosa, Emmastad, Groot Kwartier, Juliana-dorp, Punda, Otrabanda, Marchena, Rio Canario enz., enz. Desgewenst kunnen grotere bedrijven als aparte eenheden beschouwd worden.

De leider van iedere groep wordt verzocht zich zo spoedig mogelijk met den secretaris in verbinding te stellen onder overlegging van ledenlijsten aantallen (deze laatste liefst enigermate zo zuiver mogelijk).

Helpt allen mede om deze goedkope verdeling te doen slagen. De aflevering zal waarschijnlijk plaats hebben tegen kostprijs plus een onkosten-percentage, vanuit loods en door bemiddeling van de handel.

Het aanwezige kuikenvoer is verpakt in zakken van 100 lbs. Jonge kuikens eten ongeveer 6 gram voer per dag. De hoeveelheid loopt in de daarop volgende 5 à 6 maanden op tot 80 à 90 gram totaal per dag, terwijl pas in de daaropvolgende legperioden deze opneming stijgt tot 110 gram ten hoogste. Houdt s.v.p. rekening met deze cijfers bij het aanvragen van uw voer.

Namens de G.P.V.,
J. G. Nieuwenhuijzen,
Secretaris.

NEDERLAND.

NEDERLAND ZAL VRIJ WORDEN.

„Nederland zal vrij worden" zeide Zuid-Afrika's grote man Generaal Smuts, ter gelegenheid van een eredag te Bloemfontein aan Nederland, gewijd. „Nederland zal zich bevrijden precies zoals het dat eeuwen geleden heeft gedaan na die andere grote beproeving in zijn historie: de tachtigjarige oorlog. Nederland is Zuid-Afrika's dierbare oude moederland en het is ons nog nooit zo dierbaar geweest als juist in deze bittere tijd. Zuid-Afrika is trots op wat het kan doen voor Nederlands bevrijding. En zijn hulp zal zowel voor oorlogswerk zijn als voor het werk des vredes.

N.S.B.-ER VERMOORDT DRIE JOODSE VROUWEN.

Het onderstaande komt uit (in dit geval) betrouwbare bron: het onder nazie-toezicht staande „Rotterdamsch Nieuwsblad":

„Drie Joodse vrouwen te Rotterdam waren uit haar huis gezet. Zij trachtten vruchteloos een ander huis te vinden. Toen zij een N.S.B.-er ontmoetten, die haar aanbood haar te helpen en voorlopig haar intrek bij hem te nemen, accepteerden zij — teneinde raad — die uitnodiging. De N.S.B.-er vermoordde alle drie vrouwen na haar gedwongen te hebben tot niet nader te noemen handelingen en haar beroofd te hebben van haar enig bezit: driehonderd gulden. De drie lijken wierp hij in de Maas".

GOUVERNEUR KIELSTRA IN SURINAME TERUG.

Gouverneur Prof. Johannes Coenraad Kielstra van Suriname is teruggekeerd van zijn reis naar de Verenigde Staten, waar hij zijn opwachting maakte bij Hare Majesteit de Koningin. Ook voerde Gouverneur Kielstra besprekingen met verschillende Nederlandse en Noordamerikaanse overheden.

OVERLEDEN.

Het overlijden in Nederland wordt gemeld van: Professor Dr. Desiderius Franses O.F.M., hoogleraar in de patrologie in de theologische faculteit der R.K. Universiteit te Nijmegen; Dr. J. Blomberg, apotheker (Den Haag; 60 jaar); J. Roelofs (Winschoten, 69 j.); L. Renee van Duwenaller (Hilversum, 87 j.); L. Ch. A. Marchant, gep. kol. infanterie (Santpoort, 73 j.); Ir. G. A. Nanninga, lector Technische Hogeschool (Amersfoort, 40 j.).

LEIDENS ONTZET.

„Vandaag herdenken wij Leidens ontzet", zeide Radio Oranje Zaterdag, „doch het is nu geen dag, die met feestvreugde gepaard gaat, doch een waarop het gehele Nederlandse volk aan zijn zware verantwoordelijkheid denkt. Te Londen heeft de vereniging „Neerlandia" een 3 October bijeenkomst belegd, waar President Pieter Sjoerd Gerbrandy heeft gesproken en het Nederlandse volk herinnerde aan de geweldige offers door Leiden gebracht en aan de dapperheid van burgemeester Van der Werff.

EMMASTAD.

WACHTDIENSTEN: Di., 6 October:

Telegram Afdeling: Hr. Bonzet, tel. 353, L. de Colignylaan 14.

Shipping & Supplies: Hr. Polvliet, tel. 455, Hotel kamer 56.

Scheepvaart Afdeling: Hr. v.d. Harst, tel. 701, Emmastad 104.

Dok-afdeling: Hr. J. v.d. Veen, tel. 431.

Aeroclub „Curaçao": Examens voor Sportvliegers: Voor het van Overheidswege ingestelde examen voor het vliegbrevet A, welk examen dezer dagen ten overstaan van den Heer W. Gauw werd afgelegd, slaagden de volgende candidaten: Mr. S. W. van der Meer, F. H. v.d. Riviere, J. Nukoop.

Curaçaose Athletiek Bond: Het Bestuur deelt mede, dat personen, die reeds 5 maal aan de Serie wandelmarsen hebben deel genomen, en nog niet in het bezit zijn van de daarvoor uitgeloofde medaille, zich tot en met Zaterdag 10 October as., bij den secretaris, den Heer W. Steen, Kantoor K.L.M., kunnen vervoegen. Zij worden echter verzocht hun diploma's en speldjes mede te brengen.

Grote luchtactiviteit in de Salomons Archipel.

Nieuwe U. S. A.-bases op Andreanof-eilanden.

ACTIVITEITEN OP DE SALOMONSEILANDEN.

De Noordamerikaanse Marine gaf het volgende communiqué uit:

„Stille Zuidzee (alle data zijn Oosterlengte):

De Noordamerikaanse mariniers behouden hun stellingen op Guadalcanal, terwijl onze luchtstrijdkrachten voortgaan den vijand over een uitgebreid gebied aan te vallen. Er zijn herhaaldelijk botsingen voorgekomen met vijandelijke troepen, doch geen grote veranderingen in de stellingen vonden plaats. Niettegenstaande onze vastberaden luchtaanvallen is het niet mogelijk geweest te voorkomen, dat de vijand kleine troepenversterkingen te Guadalcanal aan land heeft gezet onder dekking van de duisternis.

Op 30 September werd de Rekata-baai aangevallen door duikbommenwerpers van de Marine. Een ammunitie-opslagplaats werd in brand gezet en 2 vijandelijke vliegtuigen werden beschadigd. Duikbommenwerpers en jachtvliegtuigen van de Marine en het Corps Mariniers zetten de aanvallen voort op vijandelijke troepenconcentraties en voorraad-depôts op Guadalcanal.

Op 29 September viel een kleine groep van zware Japanse bommenwerpers met een krachtig escorte van gevechtsvliegtuigen onze stellingen op Guadalcanal aan.

Onze gevechtsvliegtuigen schoten 4 vijandelijke gevechtsvliegtuigen neer en dwongen de bommenwerpers hun bommen in het wilde weg te laten vallen alvorens de objecten te hebben bereikt. Duikbommenwerpers van de Marine en het corps Mariniers, bijgestaan door jagers van het leger bombardeerden en beschoten vijandelijke troepen en uitrusting op het land. Vijandelijke installaties bij de Rekata-baai werden gebombardeerd en beschoten door onze verkenningsvliegtuigen. Branden werden aan land waargenomen en 2 vijandelijke watervliegtuigen werden vernield. Duikbommenwerpers en torpedovliegtuigen van de Marine en het Corps Mariniers vielen 4 Japanse torpedojagers aan ten Zuiden van de Nieuw Georgie groep. Men gelooft, dat de schepen een kleine landing dekten, die de vijand uitvoerde in de haven van Viru in de nacht van 30 September. Een torpedojager werd getroffen en beschadigd. Toen hij het laatst werd gezien, lag hij stil in het water. Vliegende Forten van het leger zetten een kleine boot in brand nabij het eiland Greenwich aan het Zuidelijk einde van het eiland Malaita. Op 2 October vielen de Japanners Guadalcanal weer aan met een kleine groep bommenwerpers, beschermd door gevechtsvliegtuigen. Onze gevechtsvliegtuigen, die hen onderschepten, schoten 4 vijandelijke gevechtsvliegtuigen neer. Er werden geen bommen geworpen. Zware bommenwerpers van het leger vielen de Rekata-baai aan. Er werden echter geen resultaten waargenomen" (Washington, (AP) 5.10).

ZEESLAG BIJ DE SALOMONSEILANDEN?

De Duitse radio zond berichten uit, waarin wordt beweerd, dat de Japanners een grote vlootoverwinning over de Noordamerikaanse strijdkrachten bij de Salomonseilanden hebben behaald. Alle andere bronnen, radio Tokio inbegrepen, gaven echter geen steun aan deze berichten van de nazies (Londen, (AP) 6.10).

DE NOORDAMERIKANEN OP DE ANDREANOF-EILANDEN.

Noordamerikaanse troepen zijn met steun van de Marine geland op de Andreanof-eilanden in de Aleoeten zonder enige weerstand van de Japanners te ondervinden. De Andreanof-eilanden waren niet door de Japanners bezet, doch bevonden zich op slechts 200 kilometer ten Oosten van Kiska, waar de Japs bases hebben aangelegd.

Over de operaties, die thans gaande zijn, meldde de Noordamerikaanse Marine het volgende: „Leger-bommenwerpers, die opereren van onze nieuwe bases in de Andreanof-groep van de Aleoeten-eilanden, doen haast dagelijks aanvallen op Kiska. De weerstoestanden hebben deze operaties begunstigd en de vijand heeft voortdurend onder vuur gestaan. Op 1 en 2 October werden met brisant- en brandbommen treffers geplaatst op het kampgebied en een hangar voor watervliegtuigen. 5 Vijandelijke watervliegtuigen werden neergeschoten gedurende de aanval van 2 October. Hoewel geen voltreffers werden waargenomen op 3 vrachtschepen in de haven van Kiska hebben fotographische verkenningen onthuld, dat 2 van deze schepen door bommen beschadigd werden en aan de grond zijn vastgezet."

De Marine heeft tot nu toe gemeld, dat meer dan 38 Japanse schepen in het gebied van de Aleoeten tot zinken gebracht of beschadigd werden (Washington, (AP) 5.10).

GUNSTIG VERLOOP VAN DE STRIJD OP MADAGASCAR.

Het leger-communiqué over Madagascar verhaalde, dat de troepen bezig zijn met hun Zuidwaartse opmars vanuit Antsirable. Met de bezetting van deze stad hebben de troepen, die van Majunga uit voortrukten, in 23 dagen tijds een afstand van meer dan 640 kilometer afgelegd. Deze groep heeft zich thans gevoegd bij een andere uit Tamatave, welke 370 kilometer heeft afgelegd. Tijdens hun lange tocht hebben de troepen talrijke vernietigde bruggen moeten herstellen, en wegen hebben moeten zuiveren van blokken en gevelde bomen. Meer dan 750 kilometer aan spoorlijnen bevindt zich thans in Geallieerde handen, waardoor het voornaamste spoorweg-systeem van het eiland wordt beheerst door de Geallieerden (Londen, (AP) 5.10).

WILLKIE IN CHINA.

Zondagavond had Wendell Willkie zijn eerste openhartig onderhoud met Tsjang Kai Sjek. De besprekingen duurden drie en een half uur en eindigden om ongeveer 1 uur in de morgen van Maandag. Willkie zou Maandag om 17 uur andermaal een onderhoud hebben met den Chinesen leider. De aard van de besprekingen werd verborgen gehouden. Wendell Willkie stond gisteren vroeg op en vertrok onmiddellijk na zijn ontbijt voor een bezoek aan de universiteit en aan de buitenwijken van Tsjungking. Er zijn ook voorbereidselen gemaakt voor een bezoek van Willkie aan het Chinese front. Deze werden tot dusver geheim gehouden.

Willkie heeft ook gesproken met de leiders van de Chinese minderheden. Zondag had Willkie een lang onderhoud met Generaal Tsjouenlai, den communistischen „ambassadeur" te Tsjungking, en een van de drie grote figuren der Roden. Maandag hebben de twee mannen wederom geconfereerd.

Roosevelts afgezant zal vóór hij Tsjungking verlaat bij een intiem noenmaal aanzitten met Chennault en eveneens met Generaal Stillwell aan tafel aanzitten. Willkie heeft zich ook voorgenomen de economische en financiële vraagstukken China betreffende te bespreken met Noordamerikaanse en Chinese deskundigen. Zondagavond werden de besprekingen tussen Tsjang Kai Sjek en Willkie bijgewoond door Mevrouw Tsjang Kai Sjek. Zowel de generalissimus alsook Willkie weigerden iets te onthullen en bewaarden de grootste geheimhouding over de aard der gevoerde besprekingen.

Maandag besteedde Willkie meer dan drie uren aan het bezoeken van de universiteit en andere onderwijs-inrichtingen. Een grote ovatie viel hem ten deel bij zijn herhaalde verklaringen over „anti-imperialisme". Willkie was zichtbaar ontroerd door de warmte van deze hulde-betuigingen. Hij was getroffen door het gevoel van goede wil en moedigde de studenten nog meer aan door zijn milde glimlach.

Willkie gebruikte het noenmaal met den Chinesen Minister van Opvoeding, Tsjindlu, en bood daarna een ander noenmaal aan, waarbij Chennault aanzat. Leidende persoonlijkheden uit de Chinese opvoedkundige en wetenschappelijke wereld zaten mede aan. Bij deze gelegenheid at Willkie Chinese schotels en bediende hij zich van eetstokjes. Hij dronk ook de beroemde Chinese sjaosjing-wijn en zeide ervan te houden (Tsjungking, (AP) 6.10).

EEN ONTLEDING VAN GOERINGS REDE.

Thomas Hawkins seint uit Bern:

De tien punten waarop door Goering nadruk gelegd werden in zijn toespraak van gisteren tot het Duitse volk, worden door Geallieerde waarnemers beschouwd als een ondersteuning van de stelling, dat een tweede front veel zal bijdragen om tegen de volgende zomer een eind te maken aan de oorlog.

De toespraak van Nazie No. 2 ter gelegenheid van het oogstfeest bevatte — van de andere kant bezien — Duitslands recept voor de defensie gedurende de komende maanden. Ten opzichte daarvan zou zij kunnen worden beschouwd als een duidelijke waarschuwing, dat een Geallieerde actie goede voortgang moet hebben gemaakt alvorens het recept volkomen kan worden toegepast.

Conservatieve militaire waarnemers, welke niet bij naam kunnen worden genoemd, geloven, dat de oorlog met jaren zou kunnen worden gerekt, indien Duitsland in staat ware een deel van zijn organisatieprogram uit te voeren.

Punt voor punt is als volgt de ontleding van Goerings toespraak, gelijk die beschikbaar is uit de (noodzakelijkerwijze anonieme) Geallieerde kringen in deze neutrale hoofdstad (Bern):

1. Goering zeide, dat de burgerbevolking de Geallieerde luchtaanvallen moet verduren, hoewel meer schuilkelders beloofd worden: een erkenning, dat de aanvallen reeds veel effect hebben gehad.

2. Goering voegde daaraan toe, dat de Duitse luchtmacht thans niet met haar volle sterkte kan worden gebruikt tegen Groot Britannië en vastgelegd zal blijven zolang de slag van Rusland voortduurt: een openlijke verklaring, dat Duitsland niet meer dan een luchtmacht heeft voor één front en ook niet verwacht meer dan dat te zullen hebben.

3. Goering zeide, dat de grootste inspanning nodig zal zijn om ijzer en kolen te sparen: een aanduiding van de ontzaggelijke druk, die de oorlog tegen Rusland op de industrie oefent.

4. Goering ontkende de geruchten, dat hij zijk zou worden door de oorlog. Dat zulk een ontkenning nodig was, zou kunnen te kennen geven, dat het gefluister onder het Duitse volk toeneemt.

5. Goering zeide, dat de Generaals even goed aan tucht onderworpen zijn als anderen. Dit werd uitgelegd als een zinspeling op de herhaaldelijk gemelde verschillen tussen het legercommando en Hitler.

6. Goering waarschuwde, dat Duitsland zou worden vernietigd, indien het de oorlog zou verliezen. Dit is een steeds meer gebruikt motief om het Duitse volk af te schrikken aan iets anders te denken dan aan een overwinnelijke vrede.

7. Goering verklaarde, dat Duitsland zal eten, ongeacht de grootste hongersnood elders in Europa: een oprechte verklaring, die zeker niet veel zal bijdragen tot het organiseren van de bezette landen.

8. Goering zeide, dat een reusachtige taak voor de boeg ligt: een waarschuwing aan de Duitsers, dat de vruchten van de oorlog in zicht zijn maar nog buiten bereik.

9. Goering beweerde, dat een tweede front Noordamerikaanse „bluf" is: juist een teken van bezorgdheid.

10. Goering deed een beroep op eenheid met de verklaring, dat alles goed zal gaan zolang het volk één blijft: dit was een opmerkelijke echo van de waarschuwing, die Hitler het vorig jaar deed, dat geen verzwakking of opposite geduld zou worden (Bern, (AP) 5.10).

COMMENTAAR VAN WELLES.

Op een persconferentie heeft de Noordamerikaanse Onder-Staatssecretaris Sumner Welles geantwoord op vragen betreffende de redevoering van Goering.

Over Goerings verklaring, dat de Duitsers zullen worden gevoed, zelfs indien dat ten koste van de rest van Europa zou moeten geschieden zeide Wellles, dat de rede aan de volken van de bezette landen toont, wat men van de nazies kan verwachten. Op ironische wijze voegde hij hieraan toe, dat er moeilijk in geheel Duitsland iemand te vinden zou zijn, die dergelijke opmerkingen over de voeding met minder gratie zou kunnen doen dan de dikke Nazie No. 2. Hij zeide, dat het overbrengen van ongeveer 130.000 Franse arbeiders naar Duitsland om daar fabrieksarbeid te verrichten, wil zeggen, dat duizenden Fransen gedwongen zullen worden om naar Duitsland te gaan om er als slaven te werken.

Over de verklaring van Stalin legde Welles er de nadruk op, dat de Verenigde Staten vastbesloten zijn Rusland op elke mogelijke wijze te helpen. Hij ging hier echter niet verder op in (Washington, (AP) 5.10).

EEN BERICHT OVER MARTINIQUE.

De Gouvernementspersdienst schrijft:

Wij ontvingen een knipsel uit het bekende weekblad „Newsweek" van 5 October (men weet dat Amerikaanse bladen altijd een latere datum hebben dan die van hun werkelijke verschijningsdag). Dit knipsel is van groot belang...... als het de waarheid bevat. Het weekblad „Newsweek" is van degelijke standing, doch zijn veel gelezen rubriek „The Periscope" bevat nogal eens aanvechtbaar „nieuws" en men kan moeilijk zeggen, dat deze rubriek met de waarheid op buitengewoon goede voet staat. Hier volgt nu het bericht:

„Ge hebt er in weken niets over vernomen, doch de onderhandelingen op Martinique hebben voortdurend voortgang. De belangrijkste eis der Verenigde Staten — demilitarisatie der Franse oorlogsschepen en vliegtuigen, die zich bij of op het eiland bevinden, is reeds vroeger ingewilligd. De besprekingen, die nu worden gevoerd betreffen: toezicht van de Verenigde Staten op 's eilands radio-station; ontslag uit de internering op Martinique van zeelieden der Geallieerde naties; het gebruik van Franse, op Martinique gestationneerde koopvaardijschepen voor de handel op Zuid-Amerika en tegemoetkoming aan de voedselbehoeften van Martinique. Men neemt, dat overeenkomst op deze punten ieder ogenblik kan worden verwacht."

GAAN DE NAZIES EEN „GROOT DUITSLAND" UITROEPEN?

Berichten uit Scandinavië, die de Zwitserse pers bereikten, deelden mede, dat — naar de geruchten willen — spoedig een proclamatie verwacht kan worden, waarin een „Groot Duitsland" zal worden uitgeroepen. Dit zou dan omvatten: Nederland, Denemarken en Noorwegen. Men zegt, dat de geruchten voornamelijk in Duitse kringen in de Scandinavische landen de ronde doen. Van ingelichte zijde in Zweden geeft men echter de raad niet teveel waarde aan deze berichten te schenken (Bern, (AP) 5.10).

DUITSE TROEPEN MUITEN.

Een bericht van het Britse nieuwsagentschap uit Stockholm zeide, dat 3000 tot 4000 Duitse soldaten te Alta, ver in het Noorden van Noorwegen, gevangen zijn gezet, omdat zij aan het muiten waren geslagen. Naar vermeld wordt hebben 17 Duitse officieren hun congé gekregen en zijn 43 der gevangen soldaten door de Krijgsraad te Harstad ter dood veroordeeld (Londen, (AP) 6.10).

UIT DE PERS:

„IDEE VAN DE WEEK".

In de „Union" lezen wij:

„Deze week lazen we een speech over de huidige sociale ideeën, ook op ons eiland en wat er in de toekomst zal komen — Alles zeer interessant. Er was een zekerheid in de beweringen, waardoor de spreker tracht alle opkomende twijfel bij zijn hoorder of lezer te bezweren. Er was ook een te algemeen redeneren. Of nu in de oude tijd, waarin we hier op Curaçao nog zouden vastzitten hèt midel de staking is etc., dat is wel wat bout gesproken. Liever zagen we een analyse van historische feiten, als men toch hier nog dien ideeën is toegedaan, en zagen we duidelijk bewezen hoe werknemers vakbonden onmogelijk maakten — boter bij de vis, noemt men dat.

Ook valt te bewijzen, dat men weinig „egards" had voor vakorganisaties.

De redenering: er zullen in de toekomst geen partijen meer zijn, daar men zal komen tot bedrijfsgroeperingen. (Neen maar!!) is wel in flagrante tegenspraak met alle wetten van de logica. Natuurlijk we hopen ook, dat de werkgever en de werknemer aan één tafel gaan zitten en samen overleg plegen, doch verondersteld dat liberaal en protestant en katholiek het daarin overeens zijn, dan zijn we er nog niet. Er zijn toch ook nog economische beginselen, of weet u niet meer, dat men toch b.v. geheel verschillende loontheorieën voorstaat?

Bovendien en dit zag u ook over het hoofd de partijen zijn er maar niet alleen om principen voor te staan in sociale of economische beweging, er is nog meer te koop, waarover men verschillen kan en het zomaar niet eens wordt. „De mens leeft niet van brood alleen." Niet alle problemen zijn economische problemen en is om iets te noemen nog een religieus fundamenteel verschil, dat zich uit bij de wijze van opvoeden.

U kunt het economisch terrein nog zo belangrijk vinden, doch men debatteerde toch niet altijd over economische vraagstukken in de 2e kamer. Misschien is u daar vol van, en levend in die spheer, vindt u dat het voornaamste maar dan vergist u zich en dat betreuren we heus heel erg..."

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Londen:** Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit: „In de afgelopen nacht heeft een grote strijdmacht van onze bommenwerpers objecten in het Westen van Duitsland aangevallen. 10 Onzer vliegtuigen worden vermist."

— **Londen:** Vliegtuigen van de Raf werden gedurende de nacht enige tijd gehoord, terwijl zij de Zuidoostelijke kust van Engeland overstaken. Ontploffingen werden gehoord en lichtflitsen werden gezien aan de overzijde van het Kanaal.

— **Cairo:** Het oorlogscommuniqué luidt: „Gisteren was er niets te vermelden van onze landstrijdkrachten. Vanwege het slechte vliegweer heerste slechts een geringe luchtactiviteit boven de gevechtsgebieden."

— **Londen: Aneta deelde mede, dat** volgens het Zweedse dagblad **„Svenska Morgenbladet" de nazies 70 Nederlandse Geestelijken hebben gevangen gezet.**

— **Rome:** Een speciaal communiqué van het Italiaanse Hoofdcommando luidt als volgt: „Hedenmorgen vroeg om 2.34 uur Italiaanse tijd heeft de duikboot „Barbarigo" met Commandant Enzo Grossi als gezagvoerder op 2.15 graden Noorderbreedte en 14.25 graden Westerlengte, namelijk op 530 kilometer ten Zuid-Oosten van Freetown in West-Afrika, een Noordamerikaans slagschip van het Mississippi-type aangevallen. Het slagschip voer op een koers van 150 en met een snelheid van 13 knopen. Het slagschip werd aan de boeg getroffen door vier torpedo's en werd zinkende gezien." [Zo men zich herinnert heeft Rome 4 maanden geleden beweerd, dat dezelfde duikboot een slagschip van het Maryland-type in het Westelijk deel van de Atlantische Oceaan tot zinken bracht. Deze bewering werd nooit bevestigd — Red.]

— **Washington:** De Noordamerikaanse Marine leverde geen commentaar op de Italiaanse bewering, dat een Noordamerikaans slagschip tot zinken is gebracht.

— **Londen:** De Noordamerikaanse Ambassade maakte bekend, dat Myron Taylor, de persoonlijke Gezant van Roosevelt naar het Vaticaan, samen met den Noordamerikaansen Ambassadeur John Winant gisteravond met Churchill dineerde.

— **Londen:** Het Britse nieuwsagentschap meldde uit Bagdad (Irak), dat het cabinet is afgetreden. Het aftreden is te wijten aan meningsverschillen in het cabinet ten opzichte van binnenlandse economische quaesties.

Kerkelijke toestand op Curaçâo

1742--1776

door

PATER WILLIBRORDUS MENNO BRADA O.P.

PLAKKATEN EN COLLECTEN

II.

Na het conflict over de rechten der landskinderen in de jaren 1745/'46, waarmede wij gisteren besloten, zien wij op 6 April 1747 een **Pater Charles Jozef Montault de Meresetz**, die beloven moet zich alleen met het geestelijke te bemoeien. Deze man raakt in weer andere moeilijkheden verwikkeld: hij had een collecte gehouden, wat niet naar de zin was der Heren Kerkmeesters. Men kan niet aan de indruk ontkomen, dat die Kerkmeesters, ook al natuurlijk omdat er soms geen priester was, erg vrij optreden; ze verzoeken den Gouverneur niets minder dan de kerk maar te sluiten, totdat „die Hollander" komt. Met beroep op de plakkaten, voorschrijvend: „dat hier geen vreemde priesters of paters mogen geadmitteerd worden". (Meresetz was Fransman) vragen ze uitzetting van Meresetz.

Het is toch wel heel wonderlijk, dat Katholieken (17 ondertekenaars) aan den protestantsen gouverneur iets gaan vragen met beroep op de plakkaten tegen hen uitgevaardigd! De gouverneur geeft echter en nieuw reglement van orde en 26 Mei 1747 legt Charles Jozef Montault de Meresetz „geweezene France Priester" (totdat de Hollander komt hier toegelaten) de eed van toelating af. 9 Juli 1747 wordt er een inventaris opgemaakt (weinig sprekend; opvallend veel kelken: 5).

Op 1 April 1748 wordt de jaarlijkse toelage van Meresetz vastgesteld op: 200 pesos.

In deze tijd schenkt een zekere Franciscus de Nies, pastoor op Bonaire armengeld (bij legaat van 25 Mei Juni 1746).

Wéér het optreden van Dominicanen in de Curaçaose Kerkgeschiedenis.

In Mei 1747 leggen twee Spaanse priesters de poorterseed af: **fr. Joseph Moreno en fr. Joseph Hidalgo.** Werkten ze hier? Men bleef van hoger hand Curaçao gedenken, **zo zien we in de archieven der Dominicanen sporen van een verzoek aan de Hollands- Belgische Paters om op Curaçao te komen werken.** Uit de Registra P.P. Magistrum Generalium 1749 blijkt, dat er twee Paters gevraagd zijn (door den nuntius te Brussel; zorgde die verder voor Curaçao?) Frans en Nederlands moeten ze kennen.

De provinciale overste sprak van een zekeren Joannes van der Meer uit Curaçao, die zegt niet te weten waarom de Jezuïeten niet verder voor Curaçao zorgen. Veel Spaanse en Franse schepen doen Curaçao aan, vertelt hij. Er zijn ± 40 Europeanen. Nu is er een voortvluchtig Fransman, die de H. Mis leest. (Was de Meresetz een ongehoorzaam weggevlucht geestelijke?). Een zeker pater **Longinus, Minderbroeder miss., van Amsterdam, heeft naar Rome geschreven om missionarissen. Geen Minderbroeder echter wil er gaan. Hij, Longinus, sprak met de Westindische Compagnie; nadere inlichtingen daarvan worden tegemoet gezien. (Zou de Compagnie zelf behulpzaam willen zijn? Hoe zijn hun daden dan in tegenstelling met de officiële plakkaten?)**

De provinciale overste schrijft verder, dat er drie paters klaar staan; hoe moeten ze vertrekken? (brief 17 Mei 1747). Een kapitein Harney vindt het niet nodig, dat de missionarissen op Curaçao Hollanders zijn. Verder is er in die correspondentie sprake van een Dominicaan **Johannes Ambrosius Garcia O.P.**, die op Curaçao geweest zou zijn en nu vraagt officieel er naar toe gestuurd te worden: zijn karakter bevalt echter niet. Dit is een brief van 20 Augustus 1747, doch een brief van 20 December d.a.v. zegt dan ineens: er zijn geen paters hier te vinden zowel vanwege de taalmoeilijkheden als vanwege de gezondheid.

De Slaven-opstand van 1750.

In verschillende stukken uit het jaar 1750 is een **fr. Francisco Gutierrez** bekend. In het doopboek noemt deze zich kapelaan (bij Meresetz).

Het jaar 1750 is het jaar van een gevaarlijke opstand der slaven op Curaçao. Vele slaven trokken stil de stad uit en verborgen zich in de bossen en de grotten van Hato. Zij besloten daar tot een opstand. Vreemd genoeg, staat er in het verslag over deze opstand later door den gouverneur naar Nederland opgestuurd, niet aangegeven, waarom men tot een opstand overging. Was het alleen de algemene zucht naar vrijheid, een verlangen om vrij te zijn van harde behandeling of is er een of andere bizondere aanleiding tot deze opstand geweest? Wij weten het niet. Op de morgen van de 6 Juli 1750 kreeg de slavenleider, toen hij de slaven voor het werk opriep, als antwoord een kogel. Van de bergen kwamen velen aanhollen om ook den veebewaker te vermoorden. Men vernielde verder alles wat voor de hand kwam. Men stak de huizen in brand, waarschijnlijk om de anderen een sein te geven tot de opstand. Daarna trok men Hato uit, vernielde huisjes en tuinen daar in de buurt. De aangerukte militie dreef hen terug tot het hek van Hato; aan beide kanten vielen er doden. Men dreef de opstandelingen steeds verder terug. Velen sprongen met vrouw en kinderen in zee. Wat een angst moest zich van die stakkers hebben meester gemaakt. De burgerwachters zorgden voor de verdere herstelling der rust. De materiële schade was enorm; wat in tien jaar werd opgebouwd werd in één dag vernield", meent de gouverneur.

In dit jaar bloeide in Maracaibo de Maria-devotie op ter ere van „Nuestra Señora de Chinquinguira". Curaçao was van dit alles verstoken.

Vreselijk is er gestraft; wij zullen er niet op door gaan. Van zelf vraagt men zich af: Was dat harde optreden wel tactisch? We begrijpen de angst voor nieuwe opstanden, maar zulk een hard optreden moest wel meer verbitteren.

Eerlijkheidshalve moeten wij ook vermelden, dat er in 1751 twee plakkaten verschenen, waarbij respectievelijk het bestraffen der slaven aan de burgerwachters en de particulieren verboden werd.

(In die resolutie van 27 April 1751 schrijft de Gouverneur ook voor, dat de scholen op Zondag gesloten moeten zijn. Er waren dus scholen, of er nu ook een schooltje was dat katholieke school kon heten, is ons onbekend).

Het gevolg is dan ook, dat het jaar daarna er maar steeds meer slaven ontvluchten. Zij zoeken een heenkomen naar Coro (Venezuela).

Vluchtte er vroeger een slaaf naar Coro, dan werd hij na enige tijd wel weer door de Spanjaarden uitgeleverd, doch de vluchtelingen troffen nu een betere regeling voor hen. De koning van Spanje had op 25 September 1751 te Caracas en op 8 April 1752 te Coro laten aankondigen, dat zo er slaven uit de Hollandse koloniën naar de Spaanse bezittingen kwamen met het verzoek om Katholiek te worden, men hen niet meer mocht verkopen, doch dat zij dan ipso facto vrij zouden zijn.

Het bleek er zovelen uit Curaçao, dat men bang werd dat er binnenkort niet genoeg werkkrachten op Curaçao over zouden zijn. Men had al eens een schip naar Coro gestuurd om de vluchtelingen terug te halen, doch tevergeefs. Men wees er op, dat men toch altijd aan elkaar de weggevluchte slaven had teruggegeven.

Men had zelfs met San Domingo een verdrag, waarin dat ook stond.

Het was alles vergeefs, men bleef bij de nieuwe tactiek.

Vluchten om katholiek te worden?

Talloze malen vluchtten er slaven van de bovenwindse eilanden naar Porto Rico. De Spanjaarden stuurden de ontvluchten niet terug, doch gaven als reden voor hun vluchten op: hun verlangen om Katholiek te worden.

Het werd tot een diplomatiek incident in Den Haag, doch wij weten niet of men die nieuwe bepaling introk. Wel schijnt de Spaanse gezant in Den Haag erkend te hebben, dat dat vluchten niet altijd maar een verlangen was om Katholiek te worden.

Een vreemde tactiek is het volgens onze mening, die ook kan ingegeven zijn om den koloniën der Nederlanders en Engelsen nadeel te berokkenen. Misschien was het ook gedeeltelijk een medelijden met de toestand der slaven. Zij werden doch immers vrij, als ze daar in Coro aankwamen. De houding der Spanjaarden tegenover de slaven is wel enigszins anders geweest dan wij denken. Men zie maar eens naar het werk van den Heiligen Petrus Claver en zijn groep te Cartagena.

Op Curaçao stak men de koppen bij elkaar; dit kon immers de economische ondergang van Curaçao worden. 90 plantagehouders en kooplui (dat zullen wel zowat alle plantagehouders en kooplui van die tijd geweest zijn) richtten een request tot den gouverneur dat deze nog eens zijn best doe. Een interessante redenering uit dit request is voor ons, katholieken, de volgende: Men moet daar in Coro niet vergeten, dat de slaven hier vrijheid van godsdienst genieten.

M.a.w. Katholiek zijn kunnen ze hier ook wel. Men moet toegeven, dat er sedert 1700 een priester op Curaçao was, doch de zielzorg was nog heel moeilijk. Feitelijk stond er één priester voor het gehele eiland, huwelijken sluiten was onmogelijk. Het moet dien priesters moeilijk gevallen zijn om een werkelijk geregelde zielzorg te oefenen. Daarbij komt nog, dat die zielezorg bemoeilijkt werd door de herhaalde rastwisten onderling. Herhaaldelijk komen er vermaningen van den gouverneur om toch niet te twisten onderling.

Het request is van het jaar 1752. Opvallend is het, dat de katholieken in hetzelfde jaar in de Bredestraat met een kerkje kunnen beginnen. Dit werd de latere cathedrale kerk, toen nog een heel klein huisje. Om militaire redenen mochten er nl. geen grote huizen in Otrabanda gebouwd worden.

Onwillekeurig komt het vermoeden op, of men het bouwen van dat kerkje juist in deze tijd wellicht heeft toegestaan, om in Coro met feiten te kunnen bewijzen, dat hier werkelijk volledige vrijheid van godsdienst was?

Er werd vooraan in de Bredestraat ook een Lutherse kerk gebouwd (later verwoest bij het beleg der Engelsen). De Katholieken hielpen mede met de bouw.

Tot overmaat van ramp brachten de Europese oorlogen mede, dat er vrijwel geen enkel schip op Curaçao binnenliep. Overal was gevaar voor zeeroof, het wettelijk erkende bedrijf in oorlogstijd. De toestand op Curaçao werd door alles zo gevaarlijk en moeilijk, dat Gouverneur Isaac Faesch deze woorden naar Holland schreef in zijn brief van 28 December 1752. „Het is al zo ver gekomen, dat de gemene man niet meer aan de kost kan komen. De ganse scheepvaart ligt in de grond en de kooplieden, die nog negotie hebben, worden door de ongelukkigen geruïneerd. De armoede hier te lande is groot en onbeschrijfelijk."

Het zijn voorbije dagen van veel ellende.

7 April 1751 ziet Gouverneur Faesch zich weer eens genoodzaakt de negers en mulatten te vermanen niet te twisten. Hij schijnt wel te zien, dat er grond voor ontevredenheid is, hij benoemt althans weer eens twee nieuwe kerkmeesters. „Er zijn hier twee priesters", zegt het stuk.

Men vraagt zich af, hoe lang heeft de uittocht naar Coro aangehouden, daar, naar we weten, de pogingen van den gouverneur om paal en perk te stellen aan die uittocht, geen succes hebben gehad.

Welnu nog in een Rapport aan Zijne Doorluchtigste Hoogheid den Here Prince van Oranje en Nassau etc. etc. overgegeven van wege Hoogstdesselve commissarissen naar de Coloniën van den Staat in de West Indiën betreffende het eiland Curaçao. Den Haag 11 Febr. 1791", getekend door A. S. van Gravestins en W. C. Boey, lezen wij nog de klacht, dat de mensen hier in hun catholiciteit „veeltijds" een aanleiding vinden om naar de kust te vluchten. Het vluchten naar Coro was na veertig jaar dus nog volop aan de gang. Nog steeds trachtte men daarheen te ontsnappen, naar dat tweede vaderland, waar vrijheid werd beloofd, vrijheid ook van godsdienstoefening.

Dit rapport geeft ook een middel tegen het uitwijken naar Coro.

Wij vinden het middel evenwel totaal onbegrijpelijk. De heren stellen namelijk voor, dat men zal verbieden aan de Roomse geestelijkheid nog ooit iemand hier te dopen.

Als men maar niet gedoopt is, dan zal er geen verlangen zijn, om het geloof vrij te kunnen belijden. Hier wordt dus, nogal tamelijk duidelijk, toegegeven, dat die uittocht naar de kust niet slechts te doen was om vrij te zijn van een „Sjon", maar ook uit godsdienstig oogpunt om vrij de godsdienst te kunnen uitoefenen.

Een zekere **Pater Louis** had hier schuld gemaakt, doch een Franse koopman Jarreau komt hem te hulp als de justitie hem aanspreekt.

Slot volgt.

Wij ontvingen.

Het Apostolisch Vicariaat Suriname, door Frater M(aria) F(ulgentius) Abbenhuis, uitgegeven door „Eben Haëzer" te Paramaribo, Suriname, 1942.

Het is al een heel merkwaardige samenloop, dat juist ten tijde, dat het Apostolisch Vicariaat Curaçao zijn eerste eeuwfeest viert, een boekje over het 10 jaar jongere Apostolische Vicariaat Suriname het licht ziet. Onwillekeurig gaat men aan het vergelijken.

In dit boekje van 80 bladzijden (helaas slecht papier) heeft Frater Fulgentius, confrater van de Fraters van Tilburg alhier, een kleine kerkgeschiedenis van Suriname geschreven, die ons slechts doet hopen, dat een van de Fraters alhier dit loffelijk voorbeeld volge.

Het boekje bestaat uit vier hoofdstukken. Het eerste heet „Het Apostolisch Vicariaat voor 1866", een minder juiste titel, want het betrokken gebied was toen immers tot 1852 géén Vicariaat; het tweede behandelt het Apostolisch Vicariaat na 1866, het jaar waarin de Surinaamse missie aan de Paters Redemptoristen werd toevertrouwd; het derde hoofdstuk geeft het officiële jaarverslag van de R.K. Missie in Suriname, zoals dat elk jaar daar en hier verschijnt (hier is het tot nu toe nimmer gepubliceerd); en daarna besluit een reeks statistieken het overzichtelijke boekje.

Het boekje bevat veel materiaal voor wie zich omtrent de rijke arbeid van de Paters in Suriname wil oriënteren.

De Missie in Suriname begint in 1683. Suriname was van 1825 tot 1843 een Apostolische Praefectuur. In 1843 een jaar dus nadat Curaçao al een Vicariaat was geworden, werd Suriname een Provicariaat, en in 1852, dus juist 10 jaren na het onze, werd de Surinaamse Missie een Vicariaat.

Evenals in Curaçao was de toe[...] minder regelmatig dan gewenst [...] zijn om de Missie goed te doen [...] ren totdat de gehele Missie aan [...] Orde van Paters werd toevertrouwd. Waren dit in 1870 de Paters Pr[...] broeders of Dominicanen, wien de [...] Curaçaose eilanden werden toevertrouwd; Suriname kwam in 1866 [...] de Paters Redemptoristen. In Suriname ziet men, evenals in Curaçao [...] die datum enorme opbloei en ges[...] vooruitgang van de Missie.

Achtereenvolgens regeerden [...] over het Vicariaat de Vicarii, M[...] J. B. Swinkels 1866 — 1875; Mons. H. Schaap 1875 — 1889; Mons. A. F. Wulfingh 1889 — 1906; M[...] J. Meeuwissen 1906 — 1910; [...] Th. A. L. M. van Roosmalen 191[...] heden, alle van de Congregatie [...] den Allerheiligsten Verlosser, in [...] wandeling Redemptoristen genaamd.

Frater Fulgentius geeft van e[...] Vicarius een kort overzicht van [...] leven en werk, waarbij men slechts [...] hebben kunnen wensen, dat het [...] hier en daar iets vet te drukken of [...] tussenkopje te plaatsen overzichtelijker ware geworden. Leest men tenslotte [...] beschrijving van den Bisschop van [...] tigonië, die thans als Apostolisch V[...]rius het Vicariaat Suriname bestuurt, Mons. Van Roosmalen C.ss.R., dan [...] er treffende vergelijkingen met o[...] eigen kerkvoogd. Was het M[...] Verriet die ons Vicariaat nog onl[...] plechtig opdroeg aan het H. Hart [...] Jezus, ook Mons. Van Roosmalen [...] zulks gedaan; werd Mons. Verriet [...] zijn sociale arbeid tot het episcopaat verheven, wordt Mons. Verriet [...] schop der jeugd' genoemd, treffend [...] het op blz. 45 van Zijn Surinaamse [...] broeder in het episcopaat te [...] „Bisschop-Vader der jeugd en de[...] men mag hij daarom terecht genoemd worden, naar de algemene waardering die hij van het volk geniet als So[...] Bisschop".

Besluiten wij deze aankondiging [...] het mooie boekje met een kleine [...] tistische vergelijking. De cijfers zijn [...] van Suriname, maar tussen haakjes hebben wij de corresponderende c[...] van Curaçao erachter geplaatst:

Aantal katholieken: van ± 16[...] inwoners in Suriname zijn 31.51[...] tholieken (In Curaçao resp. 10[...] inw., 82.254 kath.).

Aantal		
Priesters	39	(49)
Fraters	28	(93)
Zusters	194	(313)

Het boekje is te krijgen bij de Augustinus boekhandel in het Thomascollege tegen de prijs f 0.90.

LUCHTALARM.

Ramen met luiken dicht.
Ramen met ruiten open.

BRION

Het Leven van onzen Curaçaosen Held

door

P. A. EUWENS O.P.

IX.

Brion verschalkt de Spanjaarden en komt zo op Jamaica terug.

Dat Brion zijn gedwongen verblijf op Haïti nog op andere wijze wist te benutten, blijkt uit het volgende vermakelijke verhaal, door den Curaçaosen schrijver P. Poel aan de vergetelheid ontrukt.

Terwijl Bolivar op het einde van 1816 op Haïti met de uitrusting van een nieuwe expeditie naar Venezuela bezig was, kruiste Brion met zijn schepen op de Zuidkust van het eiland Cuba met het oogmerk hier Spaanse schepen buit te maken. Hier werd hij door een zware storm overvallen, die zijn vaartuigen verstrooide en zijn eigen schip op een der talrijke klippen van het eiland Pinos ten Zuid-Westen van Cuba gelegen, verbrijzelde. Indien de vissersbevolking van dit eiland te weten kwam, dat het gestrande schip aan Venezolaanse opstandelingen behoorde en Spaanse gevangenen aan boord had, bestond er het grootste gevaar, dat zij den Gouverneur van Batabano, de meest nabijgelegen stad op de Zuid Westkust van Cuba, zouden verwittigen, die dan zeker gewapende troepen naar Pinos zou zenden om de schipbreukelingen gevangen te nemen. Brion bracht daarom zijn scheepsvolk onder het oog, dat, ingeval zij in handen der Spanjaarden vielen, zij zeker zouden ter dood gebracht worden. De enige kans op redding bestond voor hen, wanneer zij stipt zijn orders uitvoerden. Daarom moesten zij zich voor Engelsen uitgeven. Alle Engelsen en Amerikanen, die Brion onder zijn bevelen had, werden als sloeproeiers meegegeven aan één hunner, die als Brits zeeofficier gekleed, de overbrenger was van een brief voor de kust van Cuba van deze inhoud: „Daar Zijner Britse Majesteits schip van oorlog „The Wilderforce", kapitein Brown, het ongeluk heeft gehad op de klippen van Pinos te stranden, verzoekt gemelde kapitein in naam van Zijne Britse Majesteit, aan den Gouverneur van Batabano bijstand om de schipbreukelingen naar Cuba over te brengen, zullende alle kosten door gemelden kapitein gedragen worden". Deze list slaagde wonderwel. Weldra verschenen er bij Pinos vaartuigen, die de schipbreukelingen en de kleine stukken geschut en andere voorwerpen van waarde, die de vissers hadden opgevist, aan boord namen. Dat deel der bemanning van Brions schip, dat de gevangenen bewaakt en voor het oog verborgen had gehouden, kwam het laatste aan boord der Spaanse schepen en liet toen die gevangenen in vrijheid. Zodra zij eenmaal onderweg waren, dwongen Brions schepelingen de Spaanse kapiteins in plaats van naar Cuba heen naar Jamaica te brengen, waar Brion hun behoorlijk voor hun moeite betaalde en hun tevens een brief meegaf voor den Spaansen Gouverneur om hem te bedanken voor de bewezen dienst. Deze brief was ondertekend door Louis Brion, Admiraal enz. Men kan begrijpen hoe de Gouverneur op zijn neus kee, toen hij bemerkte zó te zijn beetgenomen.

Bolivar en Brion verlaten gezamenlijk Jamaica.

Het eskader, dat Brion uit Noord-Amerika had meegebracht, gevoegd bij de schepen onder bevel van Villaret, rijkelijk door President Pétion van Haïti van krijgsvoorraad voorzien, versterkt door de vreemde officieren, vormde de nieuwe vloot en het nieuwe expeditieleger waarmede Bolivar op verzoek van Arismendi en Zea weer naar Margarita zou terugkeren.

De schepen van Brion met Bolivar aan boord vertrokken het eerst, de 21e December 1816 en kwamen na een zeer voorspoedige reis reeds de 28e December te Juan Griego op Margarita aan. Acht dagen later na Brion vertrok de rest der vloot onder bevel van Villaret, die een grote krijgsvoorraad aan boord meevoerde. Deze schepen kwamen eerst na een maand-zeilens op hun bestemming aan.

De slag bij Yuncal onder leiding van Piar.

Wat was er echter tijdens Bolivars afwezigheid voorgevallen?

Bij gemis aan opperste leiding hadden de verschillende generaals elk op eigen gelegenheid en volgens eigen inzicht, zonder met elkander voeling te houden op onderscheidene punten van het land met meer of minder succes de strijd voortgezet.

Ruim een maand voordat Bolivar op Margarita voet aan wal zette, hadden de Spanjaarden, door Generaal Arismendi voortdurend in het nauw gebracht, Pampatar, hun laatste steunpunt op dat eiland, verlaten, waarmede het gehele eiland in het bezit der independenten kwam. Arismendi stelde het eiland nu onder bevel van F. E. Gomez en trok zelf op 20 December 1816 met 400 man naar Barcelona.

Terwijl Generaal Piar begin September de havenstad Cumaná van de zeezijde blokkeerde en Mariño haar te land belegerde, zond Generaal Mc. Gregor van uit Barcelona bericht aan Piar hem terstond te hulp te komen. Samen trokken zij toen onder de hoofdleiding van Piar tegen de overmacht van Morales op en behaalden op 27 September 1816 een schitterende overwinning bij Yuncal, waarbij de Spaanse legeraanvoerder slechts met het tiende gedeelte van zijn soldaten aan de algemene slachting ontkwam.

Krijgsplannen om naar binnenland van Venezuela te komen.

Terstond nadat Bolivar op Margarita voet aan wal had gezet, vaardigde hij een geestdriftige proclamatie uit om der bevolking mede te delen dat hij was teruggekeerd „con el [...]vo almirante Brion" „met den da[...]ren admiraal Brion", en trok reeds [...] dagen later naar Barcelona om [...] het opperbevel van het leger in [...]den te nemen. Maar Piar was [...] geruime tijd naar elders vertrokken. Na de overwinning bij Yuncal [...] hij in Zuidelijke richting de Andes [...]ten overgetrokken, om zich met Generaal Cedeño te verenigen, die het den koningsgezinden reeds geruime tijd geducht lastig maakte. Toen [...] op het einde van November zich [...] hem voegde, besloten beiden in onderling overleg een inval te wagen in [...] provincie Guayana, aan de over[...] van de Orinoco gelegen, om zich [...]ter ook van Angostura, de belangrijkste hoofdstad dier provincie meester [...] maken.

Wordt vervolgd.